

Zehra Dülek

Suad Ünlükul ve eşi Şükran Ünlükul

(1911- 7 Şubat 2002)

Risâle-i Nur derslerine devam ettiğimden beri ablalar arasında “anne” lâkabı eklenerek adı sık sık geçen bir hanım vardı. Zehra Anne. Tek Parti döneminin en sıkı zamanlarında İzmir ve civarında Risâle-i Nur’ları hanımlar âleminde neşretmiş, Risâleleri yanından hiç ayırmayarak göğsünde ya da çantasında muhafaza edip, korkup çekinmeden en uzak semtlere ev sohbetlerine gitmiş, dersler yapmıştı. Hatta bir defasında polisler karakolda gecenin ilerleyen vakitlerine kadar onu ve arkadaşını sorguya çekmişler, bir suç unsuru bulamayıp “Tamam artık gidebilirsiniz!” dediklerinde, “Bizi nasıl getirdiyeniz, öyle götüracaksınız. Ben bu saatte dışarı adım atmam” cevabı karşısında evine kadar araba ile götürüp bırakmışlardı.

1967’den itibaren Medine-i Münevvere’de yaşamaya başladı. Özellikle hacca giden ablalarımız dönüşte hac hatıralarıyla birlikte, o mübarek beldede onunla buluştukları, paylaştıkları anları büyük bir mutlulukla yâd ederlerdi. Onu merak ederdim ve hacca gitmediğim sürece onunla tanışamayacağımı düşünürdüm.. Ama öyle olmadı. Bir gün, hem de hiç ummadığım bir zamanda onunla tanışmak nasip oldu. Küçük bir grup arkadaşla onunla uzun uzun sohbet etmek imkânı bulduk. 1993’ün bunaltıcı bir İstanbul Temmuz’unda, kızıyla nadiren Türkiye’ye geldikleri bir zamanda değerli Ayşenur Ertonga’nın evinde karşılaştık.

Aşağıda okuyacağınız satırlar vefatının ardından Bizim Aile dergisinin Mart 2002 sayısında da yayınladığımız o günkü hatıralarımızdan...

İlk şaşkınlık ve aldığımız dersler...

Onu ilk gördüğümüzde merak ve şaşkınlıkla karışık bir hayretti yaşadığımız. Kucağınıza alıp rahatlıkla taşıyabileceğiniz kadar küçücük ve zayıftı. Beyaz üzerine mor minik çiçekli robalı elbisesi, beyaz kenarları küçük mor çiçeklerle oyalanmış tülbenti ile ne de güzel, sade, şık ve nuraniydi! Elinde kocaman bir dantel yumağı, iyi göremediği ilmikleri tığla zapt etmeye uğraşarak, kalın gözlükleri arkasında dantel örmeye çalışıyordu. Ne yaptığını sorduğumuzda “Nurculara namaz takkesi örüyorum” deyip işine devam etti. Risâleleri nasıl tanıdığını sorduğumuzdaysa “Kitapta yazıyor ya okuyun!” dedi. Bu kısa, net, biraz da aksice cevaplar karşısında susup, kismetimize razı olduk. Fazla soru sormamanın en iyisi olacağını düşündük.

Bizlere ismimizi, nerede oturduğumuzu sordu. Odaya zaman zaman hızla girip koşuşturan çocuklara bakarak “Nedense Nurcuların çocukları artık şımarık oluyor, anneleri onları serbest bırakıyor. Halbuki, çocuğa serbestlik yaramaz. Çocukların disipline alışması lâzım” diyerek, bana döndü ve “Sen çocuğunu şımarık yetiştirme. Oldu mu?” diye sordu. “Eskiden ben babalarının fanilalarının kollarını keser, çocuklara çorap yapardım. Şimdi Nurcular çocuklarına dantel çoraplar giydiriyorlar. Çarşıdan çeşit çeşit alınmasa çocuklar ne bilecek?” diye bize kısa bir iktisad dersi verdi. “Risâle okuyalım. Sen oku!” deyip, Kader Risâlesinin anlamakta zorlandığım bir bölümünü açtı ve “Burayı oku!” dedi. Başka zaman olsa, sık sık lügatı açacağım kelimeler, zorlanacağım cümleler açıldılar, çözüldüler, dile geldiler. Kader

Risâlesini ilk defa o kadar iyi anladığımı hissedip, şükrettim.

Risâleyi okudukça, o anlatıyor, anlatıyordu.

Annesinin ve eşinin tepkileri...

Ders bittikten sonra Risâle-i Nur'ları nasıl tanıdığını, çevresinin ilk tepkilerini anlattı.

"İlk başlarda İzmir'de Nakşî tarikatına mensub olmak istedim. Şeyh, bana 'Sen Risâle-i Nur'lara hizmet edeceksin!' deyip, kısa bir ders verdi ve tarikata almadı. Öyle coşkulu bir dönemimdi ki eşim ve öz annem 'Deli bu' diyerek beni akıl hastanesine yatırdılar. Gittiğim koğuştaki kimisi Kur'ân, kimisi ilâhî okuyordu. Bir an 'Ben burdan hiç çıkmasam ne iyi olur!' diye düşündüm. Çünkü beyim ve ailem ibadet etmemi istemiyorlardı. Doktora da 'Sabahtan akşama bunun ibadeti bir türlü bitmiyor' diye beni şikâyet ettiler. Doktor bana namazların rekâtlarını sordu, kaç rekât kıldığımı doğruca söyledim. Sonra başıma elektrik verdi. Ne olduğunu şaşırđım. 'Sen bana ne yapıyorsun?' diye çıktım, 'Başını iyileştiriyorum' dedi. 'Sen önce kendi kafanı iyileştir' deyip ayrıldım oradan."

Üstadı ilk ziyareti

"Bir zaman sonra Üstadı görmeye gittim. Sikke-i Tasdik-i Gaybî'nin mahkemesi için Isparta'dan ayrılmıştı. Ev sahibi Firdevs Hanım, beni içeri aldı. 'Ah mübarek, ben seni dünya gözüyle görmeye geldim. Senden duâ isteyecektim' diyerek ağladım, ağladım. Firdevs Hanım "Odasını toplayacağım istersen gel" dedi. Küçük bir yatağı, yastığı, yastığının altında sopası vardı. Sopayı alıp bir yandan ağlıyor, bir yandan dövünüyordum. Tuzluğundan 'Helâl et!' diyerek üç kez tuz aldım. Biraz sonra kapı çalındı, Ceylan geldi. 'İzmir'den Zehra Hanım gelmiş. Üstad, onu görmek istiyor' diyerek beni çağırdı. Yanına gittim, dünyalar benim olmuştu. Arabanın içindeydi. 'Bana duâ et. Seni talebeliğime kabul ediyorum. Sen Şeyh Efendinin bize emanet ettiği üç hanımdan birisin. Memleketine git, hizmetine devam et!' dedi. Ayrıldım. Dünyalar benim olmuştu. Gelirken yanımda limon ve yakası açılmadık bir gömlek getirmiştim, ama vermeyi unutmuşum. Ceylan biraz sonra yine gelerek, 'Üstad, limonları ve gömleği istiyor' deyince, şaşırıp ağlamaya başladım. Üstad, 'Gömleğin yakasını kendisi açsın!' demiş. Açıp, diktim. Üstadım bana 'Zehra' değil, 'Zühre' derdi.

En başta hatıralarını sorduğumuzda "Kitapta yazıyor, okuyun" diyen Zehra Anne "Ahh! Bu risâleler beni açıyor, yoksa bu kadar konuşmam" diyor, eline aldığı Sözlere göğsüne sanki elinden alacaklarmış gibi sıkı sıkıya bastırıp "Bunlar bizim malımız, bizler sahibiyiz bu nurların. Bunlar ilâç, bunlar yaralarımıza merhem!" deyip, bir taraftan da ağlıyordu.

Ev sahibi ablamız da "Hiç bu kadar konuşmazdı, hayret!" diyerek şaşkınlığını ifade ediyordu.

O gün ne hikmetse vücudunu saran dar, son derece şık bir döpyes giyen arkadaşşıma, "Nurcular dar etek giymez.

Nurcular dışlarını süsleyeceklerine içlerini süslerler. Seni Nurcu, seni!" diye takıldığında, arkadaşım "Her zaman böyle giyinmem, ama demek ki böyle bir derse ihtiyacım vardı" diyerek söylenenlere gülümseyerek hak verdi. O günden sonra da arkadaşımı vücut hatlarını belli eden kıyafetlerle hiç görmedim. Hanımlar arasında olsa da!

Yemek sırasında, yanında emirber nefer gibi her hizmetine koşuşturan kızına dönerek, "Kızım bugün hemen biletlerimi al. İşlerimi yetiştirmem lâzım. Burda sıkıldım artık" dedi. Zihninden "Bu yaşta, bir hanımın acele yetiştirmesi gereken ne iş olabilir ki?" diye geçirdiğimde, sanki bana cevap vermişçesine, "Ben daha İzmir'e, Tire'ye, Ödemiş'e, Barla'ya, Sav'a gideceğim, bugün gitmezsem yetişemem oralara" diyordu.

Yemek bittiğinde "Hadi duasını yapın!" dedi. Dua yapıldı. "Münacâtı da okuyun!" dedi. "Hangi münacât?" sorumuza, "Siz ne biçim Nurcusunuz, münacâtı bilmeyen Nurcu olur mu?" diyerek, Münacât Risâlesinin sonunda yer ayan "Ya Rabbi ve Ya Rabbü's-Semavati ve'l-Arâdîn! Ve Ya Hâlık-ı Küll-i Şey! Gökleri yıldızlarıyla, zemini müstemilatıyla..." cümleleriyle başlayan duayı yaptı, o güzel sesiyle.

Yemek akabindeki sohbette şöyle diyordu: "Bir zamanlar ben çok sıkıldığımda ne yapacağımı, nerden, kimden yardım isteyeceğimi bilemezdim. Risâleleri tanıyınca 'Ya Habibim, Ya Üstadım bana yardım edin' diye dua etmeye başladım. Uykum gelir, rüyamda mutlaka bana bir çıkış yolu gösterilirdi. Bir yakınımın hastalığına çok üzülduğüm gün yine öyle dua edip, yattım. Rüyama Tahiri (Mutlu) girdi. Bana "Tahmidiye'yi oku, Allah'ın izniyle bir şeyi kalmaz" dedi. Risâleler hem dua kitabı, hem fikir kitabı, hem zikir kitabı, hem ilim kitabı...." deyip, anlatıyor, anlatıyordu Zehra Anne.

Kızının dilinden Zehra Dülek

Çalışmayı gazete için hazırlarken hâlen Medine'de yaşayan kızı Müfide Kaygaz'ı annesiyle ilgili birkaç soru için telefonla aradım. Annesinin aileden gelen bir teşvik ile değil, tamamen kendi tercihi ile Risâle-i Nur'a yöneldiğini, ailelerinde dindarlık yönüyle annesinin bir benzerinin bulunmadığını ifade etti. (Zaten eşi ve öz annesinin onu deli diyerek doktorlara götürdüklerini kendisi de hatıralarında bize aktarmıştı.)

"Anneme beni Üstada götürmedin derdim hep. Ama zaten çalışıyordum, zamanım da yoktu o günlerde" diyerek başladı

konuşmasına şöyle devam etti: “Annem, Üstadı üç kez ziyaret etti. Birinde babamdan izinsiz gitmişti. (İzinsiz gittiği için bu ziyaretinin çok çileli olduğunu, döndüğünde eşinin onu iyice hırpaladığını, ama kısa zaman sonra gördüğü rüya üzerine yanına gelip kendisinden özür dilediğini, bundan sonra bir daha eziyet etmediğini başka bir hatırasından öğreniyoruz. Bu rüyadan sonra eşi Üstada mektup yazar. Üstad Hazretleri, kabul edildiğine dair bir cevap gönderir kendisine.)

Şahide Yüksel ile irtibatlarını soruyorum Müfide Abla'ya. Annesinin iki kez Emirdağı'na gittiğini, birinde Şahide Anne ile birlikte Üstadı ziyaret ettiklerini anlatıyor: “Üstad Hazretleri onlara ‘Yazı yazın, kopya yapmayın’ demiş. Annem gülererek anlatırdı. Üstad ona ‘Sen de birşeyler yaz!’ dedi, ‘O sen de bir şiir yaz anlad!’ derdi. Son görüşmemiz vefatından kısa zaman önce hastalığında oldu. Medine’den annemle geldiğimizde, ziyaretine gitmiştik.”

Zehra Annenin el yazısıyla yazdığı kitapların kendisinde olup olmadığını soruyorum. “Annem yazmaktan ziyade, risâlelerin dağıtımını yapardı. O zamanlar risâleler şimdiki gibi büyük kitaplar halinde değildi. Küçük fasiküller halindeydi. Sadece İzmir ve çevresine değil, Türkiye'nin her yerine giderdi. Hatta bir defasında annemi dört yıl boyunca görmediğimi hatırlıyorum. “Aşık Zehra” dediklerinde “Ben aşık değil, tahta kaşık bile olamam” derdi. Ölüm döşeğinde şöyle vasiyet etti: “Risâle-i Nur'u çok okuyun. Kurtuluşumuz orada. Malayaniyat ile uğraşmayın. Riya yapmayın. ‘Ben daha iyi hizmet ediyorum’ dediniz mi araya gurur, kibir girer, her şey biter. Düşmanlarınıza da iyilikle davranın!”

Annesinin bir fotoğrafına ihtiyacımız olduğunu ifade ettiğimde annesinin hayatı boyunca buna izin vermediği için, ölümünden sonra da ruhaniyatının rahatsız olacağını söyledi. Hatta kendisinde bulunan Üstadın yeleğini erkek kardeşinin fotoğraflamak isteğine annesinin şiddetle karşı çıktığını, müsaade etmediğini anlatarak “Şimdi o yeleği Isparta'daki müzeye vereceğiz!” dedi.

Zehra Annenin mezarının nerede olduğunu soruyorum. “Cennetü'l-Baki'de. Medine'de. İhtiyarım, dizlerimden yürüyemiyorum, ama anneciğimi de Medine'yi de bırakamıyorum” diyor. Yüz yüze görüşme temennisiyle telefon konuşmamızı bitiriyoruz.

15.02.2010 Yeni Asya